

Filosofie a medicína / Filosofie a medicína

Mezi filosofií a medicinou je jistá obdoba, kterou je třeba si uvědomit a vyvodit z toho důsledky. V obou oborech existují „samouci“, tedy lidoví filosofové a lidoví léčitelé. Ve společnosti někdy nezůstávají zcela na okraji, a proto je nelze šmahem zavrhnout. Už mnohokrát se právě třeba v medicíně ukázalo, že na požívání některých prostředků (třeba bylin) už odedávna něco bylo a jest, a dodnes se ve farmakologii v některých přípravcích přírodních materiálů užívá (protože se ještě neví nic bližšího o vlastních účinných látkách, nebo je nedovedeme ekonomicky přijatelně vyrobit, apod.). Lidovým mudrcům se sice dnes nevěnuje tolik pozornosti jako lidovým léčitelům, ale je to spíš kvůli předsudkům než na základě poznání a důvodů. Na druhé straně se však (přinejmenším v Evropě) stalo čímsi samozřejmým, že oba obory je třeba studovat a že jejich studium je náročné. Povědomí o zmíněné době obou oborů je však malé, takřka nicotné, takže je pochopitelné, že tu najdeme nyní značné rozdíly. Ve filosofii se klade velký důraz na znalost starých filosofů, tedy na historii filosofického myšlení. V medicíně je studium dějin lékařství jen okrajovou záležitostí, zatímco se – aspoň v naší době – stále větší důraz dává na rostoucí spjatost lékařství a přírodních věd, rozumí se jejich nejnovějších poznatků a jejich stále se vylepšujících metod. Ale orientace mnoha současných lékařů (a to i pracujících vědecky a na vysoké úrovni) na staré lékařské praktiky a prostředky nemůže být odbyta pouhým poukazem na obecnou vlnu pověrečnosti a na nové sklony k důvěře v mýty a magii apod. Tyto zmíněné rozdíly, které jsou nepochybně nápadné, můžeme proto nechat stranou, protože by tu bylo zapotřebí důkladnějších studií, opřených o rozsáhlé znalosti v terénu. Zato jinde se zdá být srovnání obou disciplín velmi užitečné. Tak jako se medicína nesmí stáhnout z terénu jen do laboratoří a vědeckých projektů, tak ani filosofie nesmí být redukována na akademickou disciplínu. Medicína musí být vposledu užitečná pro každého pacienta, a podobně filosofie musí být schopna oslovit každého člověka. Tak jako se medicína nesmí ani v terénu stát jen technikou „náprav“ zdraví tam, kde dojde k poruchám (nebo poškozením), ale musí umět poradit preventivně tam, kde nějaké problémy hrozí, ani filosofie se nesmí soustředit jen na „veliké otázky“ (které se navíc mohou ukázat, že jsou otázkami pouze pro filosofy, zatímco ostatním nic neříkají), ale musí ukazovat jisté přehlížené problémy a nebezpečné symptomy, ještě než se stanou těžko zvladatelnými, a to tak, aby tomu lidé rozuměli.

(Písek, 080626-1.)